

বিদ্যাসাগর বিশ্ববিদ্যালয় VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. General Examinations 2020

(Under CBCS Pattern)
Semester - V

Subject: SANSKRIT

Paper: GE 1-T

Full Marks: 60 Time: 3 Hours

Candiates are required to give their answer in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

(Nationalistic Thoughts in Sanskrit Literature)

यथेच्छं त्रयाणां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम्।

 $20 \times 3 = 60$

যে-কোনো তিনটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

- (क) राष्ट्रशब्दस्य का व्युत्पत्तिः ? तस्य कित अङ्गानि सन्ति ? संस्कृतशास्त्रिदिशा तेषां स्वरूपं संक्षेपेणालोच्यताम् রাষ্ট্রশব্দের ব্যুৎপত্তি কি ? তার অঙ্গ কয়টি ? সংস্কৃত শাস্ত্র অনুসারে তাদের স্বরূপ সংক্ষেপে আলোচন কর।
- (ख) राष्ट्रभावनायाः किं स्वरूपम्? संस्कृतशास्त्रं कथं राष्ट्रभावनायाः द्योतकं भवति। রাষ্ট্রভাবনার স্বরূপ কি? সংস্কৃতশাস্ত্র রাষ্ট্রভাবনার দ্যোতক হয় কিভাবে?

- (ग) किं वैदिकशास्त्रं राष्ट्रभावनाया बीजस्वरूपम्? कथं स्वदेशभावनायाः आकररूपेण वेदा उल्लिख्यिन्ते उदाहरणपुर:सरं व्याख्यानं करणीयम्?
 - বৈদিকশাস্ত্র কি রাষ্ট্রভাবনার বীজস্বরূপ? স্বদেশভাবনার আকররূপে বেদকে কেন উল্লেখ করা হয়? উদাহরণ সহিত ব্যাখ্যা কর।
- (घ) स्वदेशभावनोत्पादने रामायणमहाभारतयोः का भूमिकास्ति आलोच्यताम्।
 স্বদেশ ভাবনার উৎপাদনে রামায়ণ ও মহাভারতের ভূমিকা কি? আলোচনা কর।
- (ङ) पराधीनभारतीयसंस्कृतसाहित्ये स्वदेशभावनायाः कः परिचयः प्राप्यते स्वकीय-विषयदिशा यथामति आलोच्यताम्।
 - পরাধীন ভারতীয় সংস্কৃত সাহিত্যে স্বদেশভাবনার কি পরিচয় পাওয়া যায়? স্বকীয় বিষয়ের দৃষ্টিতে যথামতি আলোচনা কর।

 $20 \times 3 = 60$

(च) स्वाधीनोत्तरसंस्कृतसाहित्ये राष्ट्रभावनाया यच्चित्रं प्रस्फुटितं भवित स्वाधीनोत्तरिविवधग्रन्थिदशा तदालोच्यताम् স্বাধীনোত্তর সংস্কৃত সাহিত্যে রাষ্ট্রভাবনার যে চিত্র প্রস্ফুটিত হয়েছে স্বাধীনোত্তর বিভিন্ন প্রস্থে তা আলোচনা কর।

(Political Thoughts in Sanskrit)

- अधोनिर्दिष्टेषु येथच्छं त्रयानां प्रश्नयोः उत्तरं प्रदेयम्।
 নিম্নলিখিত যে কোনো তিনটি প্রশ্নের উত্তর দাও।
 - (क) राष्ट्रस्य सप्ताङ्गविषये आलोचयत।

রাষ্ট্রের সপ্তাঙ্গবিষয়ে আলোচনা কর।

- (ख) प्राचीनभारतीयराजनीतिशास्त्रानुसारेण राज्ञः ऐश्वरिकता विचारणीया। প্রাচীন ভারতীয় রাজনীতিশাস্ত্রানুসারে রাজার ঐশ্বরিকতা বিচার কর।
- (ग) वैदिकशासनव्यवस्थायां सभा-समिति-विदथानामवस्थानम् आलोच्यताम्।

 বৈদিক শাসনব্যবস্থায় সভা, সমিতি ও বিদথের অবস্থান আলোচনা কর।
- भारतीयराष्ट्रचिन्तायां दण्डनीति-धर्मशास्त्र-नीतिशास्त्राणाम् अवदानं लिखत।
 ভারতীয় রাষ্ট্রচিন্তায় দণ্ডনীতি, ধর্মশাস্ত্র ও নীতিশাস্ত্রের অবদান লেখ।

- (ङ) केषाञ्चन चतुर्णों टीका लेख्या : षाड्गुण्यम्, अमात्यः, उपायचतुष्ट्यं, कौटिल्यः, महात्मा गान्धी, सोमदेवसूरी।
 (य-কোন চারটির টীকা লেখ ঃ ষাড্গুণ্য, অমাত্য, উপায়চতুষ্টয়, কৌটিল্য, মহাত্মা গান্ধী,
 সোমদেবসূরী।
- (च) मनुमते राज्ञः उत्पत्तिः कथं जायते?—आलोच्यताम्।

 মনুর মতে রাজার উৎপত্তি কীভাবে হয়—আলোচনা কর।

(Sanskrit Media)

1. अधोलिखितेषु येथच्छं त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

 $20 \times 3 = 60$

নিম্নলিখিত যে কোনো তিনটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

- (क) संस्कृतिशिक्षणे दूरदर्शनस्य (Talevision) उपयोगिता सम्यक् आलोच्यताम्। সংস্কৃতশিক্ষণে দূরদর্শনের (Television) উপযোগিতা সম্পর্কে সংক্ষেপে আলোচনা কর।
- (ख) आकाशवाण्या (Radio) दूरदर्शनमाध्यमेन च संवादसम्पादनं (News Editing) संस्कृतभाषायां कथं भवित ? उदाहरणेन आलोच्यताम्।
 রেডিও ও দূরদর্শনের মাধ্যমে সংস্কৃতভাষায় কিভাবে সংবাদসম্পাদনা হয় তা উদাহরণসহ আলোচনা কয়।
- (ग) संस्कृतप्रसाराय आकाशवाण्या (Radio) का भूमिका भिवतुं शक्नोति सयुक्तिकं पर्यालोचनीया। সংস্কৃতপ্রসারের ক্ষেত্রে রেডিওর কি ভূমিকা তা যুক্তিসহকারে পর্যালোচনা কর।
- (ঘ) अन्तरजालम् (Internet) किम्? संस्कृतस्य कृते अन्तरजालस्य महत्त्वम् आलोच्यताम्। (Internet) কি? Internet-এর উপযোগিতা আলোচনা কর।
- (ङ) 'Magazine' इति शब्दस्य कोऽर्थः ? संस्कृतमाध्यमेन निबन्धाः (Article Collection) कथं कूर्मः सम्यक् आलोच्यताम्।

'Magazine' শব্দের অর্থ কি? সংস্কৃত মাধ্যমে নিবন্ধসংগ্রহ কিভাবে করব তা আলোচনা কর।

- (च) टीका कार्या—
 - (i) जालवृत्तिः (Blogs)
 - (ii) संस्कृत-विकिपीडिया (Sanskrit Wikipedia)